

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

STUDIËS EN ONDERZOEKINGEN OP HET GEBIED VAN DE MENSELIJKE FACTOREN WELKE IN- VLOED HEBBEN OP DE ARBEIDSVEILIGHEID

De Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal verzocht ons het volgende bekend te maken:

A. Na raadpleging van het Raadgevend Comité en met instemming van de Bijzondere Raad van Ministers is door de Hoge Autoriteit op haar zitting van 5 december 1957 besloten, krachtens artikel 55, sub 2 c, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal een financiële steun ten bedrage van 3 miljoen reken-eenheden, te gebruiken over een tijdvak van vier jaren, toe te kennen ten behoeve van studies en onderzoekingen op onderstaande gebieden:

— technische stofbestrijding in de kolenmijnen, ijzermijnen en ijzer- en staalfabrieken;

— de „menselijke factoren” welke de arbeidsveiligheid beïnvloeden;

— de revalidatie der slachtoffers van arbeidsongevallen en beroepsziekten.

B. Ten einde haar actie op het gebied van de menselijke factoren in verband met de veiligheid te omschrijven, heeft de Hoge Autoriteit de bevoegde raadgevende commissies geraadpleegd. Deze zijn overgegaan tot het opstellen van een algemeen overzicht over de door de menselijke factoren in verband met de veiligheid gestelde problemen en hebben, ten einde een versnippering der inspanningen te voorkomen, de Hoge Autoriteit ten slotte aangeraden om gedurende het eerste jaar:

— door de toekenning van subsidies onderzoekingen te bevorderen inzake:

— selectie en opleiding van het personeel;

— individuele beschermingsmiddelen;

— studies te verrichten, ten einde nader aan te geven welke factoren op fundamentele wijze bij het ontstaan van ongevallen ingrijpen;

— de aanvullende werkzaamheden te verrichten welke ten doel hebben de Europese samenwerking tussen de onderzoekers, de samenwerking tussen de verschillende takken van wetenschap, de documentatie en de voorlichting van wetenschappelijke en beroepskringen te vergemakkelijken, en in het bijzonder de vraagstukken van de bij de onderzoekingen te volgen methoden nader aan te duiden.

C. De Hoge Autoriteit heeft deze aanbevelingen aangevaard en is derhalve bereid financiële bijstand te verlenen aan organen en specialisten die een onderzoek wensen te verrichten met betrekking tot de twee navolgende punten waaruit het eerste één jaar geldige raamprogramma voor de onderzoekingen bestaat.

Eerste raamprogramma inzake onderzoekingen met betrekking tot de veiligheid

1. Selectie en opleiding van het personeel (voornamelijk ten einde de werkelijke doelmatigheid van de thans toegepaste methoden na te gaan en de methoden, welke het best aan de eisen van de voorkoming van ongevallen beantwoorden, te verbeteren);

2. Individuele beschermingsmiddelen (ten einde, rekening houdende met de fysiologische en psychologische wetten, een betere aanpassing van de individuele beschermingsmiddelen aan de mens te verkrijgen).

D. Organen en specialisten die in een van de sectoren van het eerste raamprogramma „Menselijke factoren —

Veiligheid” researchwerkzaamheden wensen te verrichten, wordt verzocht zich, ter verkrijging van de voor de indiening van hun verzoek om financiële steun benodigde aanvullende gegevens, zo spoedig mogelijk te wenden tot de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, Afdeling Arbeidsvraagstukken te Luxemburg.

Deze verzoeken om financiële steun dienen uiterlijk eind april 1959 in het bezit van de Hoge Autoriteit te zijn.

Amsterdam, 25 februari 1959

REDACTIE

STEUN VOOR WETENSCHAPPELIJK WERK

De Stichting „De Drie Lichten” nodigt gegadigden uit vóór 1 april a.s. hun aanvragen in te dienen bij haar secretaris.

Steun kan worden verleend aan Nederlandse artsen, ten behoeve van wetenschappelijk werk op medisch gebied. Zulk een steun betreft bij voorkeur levensonderhoud van hen die een onderzoek willen verrichten, doch daarvan door financiële omstandigheden weerhouden worden. Daarnaast komt ook in aanmerking het verschaffen van geld voor te maken onkosten, exclusief apparatuur. Voorts kan overwogen worden, iemand in de gelegenheid te stellen hulppersoneel in dienst te nemen.

De aanvragen dienen een nauwkeurige omschrijving te bevatten van de doelstelling en vergezeld te gaan van aanbevelingen.

Leiden, 23 februari 1959

S. E. DE JONGH

Boerhaavelaan 33

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten).

TOESCHIET-REFLEX; UREUM-KLARING

In zijn referaat over de invloed van intranasale toediening van oxytocine op de uitstorting van melk in de tubuli van de lacterende mamma, gebruikt Prof. PLATE de term „let-down”-reflex. Hiervoor bestaat echter een goed Nederlands woord, nl. „toeschieten”.

Vaak heb ik zowel van bakkers als van kraamverzorgsters de woorden gehoord: „De borsten van de jonge moeder schieten telkens toe, dokter”. En dan weet elke deskundige, dat een goede borstvoeding mogelijk is, mits er maar vlijtig nagekolfd wordt.

Het verhaal over een luie melkknecht, die op staande voet wordt ontslagen, als hij een verse koe niet goed uitmelkt, is bekend.

In VAN DALE (1924) staat: haar borsten schoten toe — vulden zich met melk; *ibid.* (1950) de melk schiet haar toe — komt in haar borsten. Het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* (1948) geeft als 8e betekenis van toeschieten: „Van een vloeistof of andere bewegelijke massa: snel of plotseling komen toevloeien, of neerglijden”.

Een kleine enquête door een paar kraamverzorgsters op Voorne en Putten leverde de volgende oogst van gezegden op: „Mijn borsten schieten al toe, geef 't kind maar gauw aan”. Jonge „import”-moeders zeggen: „Dat voel ik ook, maar ik wist niet, dat je dat toeschieten noemt”. Melkknechten zeggen: „Door het wrijven met de natte doek schiet de melk toe” of: „Tijdens het melken schieten de uiers toe”.

De grammaticaal juiste uitdrukking is natuurlijk: „Tijdens aanleggen van het kind, schiet de melk toe in de borst”. Maar wat de spreektaal betreft, wordt er zowel over toeschietende borsten als over toeschietende melk gesproken.

Daarom stel ik voor, in de toekomst niet over de „let-down“-reflex, maar over de *toeschiet-reflex* te spreken en te schrijven.

Een ander verwerpelijk anglicisme is: urea-clearance en ureum-clearance, welke woorden nog verschillend uitgesproken worden, soms gemengd Nederlands-Engels. Voor het begrip clearance bestaat een goed Nederlands woord, nl. „klaring“. Dit blijkt uit elk woordenboek.

Daarom lijkt mij de uitdrukking *ureum-klaring* beter dan urea-clearance.

Literatuur: Van Dale's Woordenboek der Nederlandse taal (1924) 6e druk; (1950) 7e druk. — *Referaat* (1958) *Ned. T. Geneesk.* 102, 1924. — *Woordenboek der Nederlandsche taal* (1948) 17e deel, 6e afl., bl. 659.

Voorburg, februari 1959

J. T. RADEMACHER

MEDISCHE TERMINOLOGIE

De tegenwoordig gevolgde vereenvoudigde spelling staat ons toe, woorden zoals aëroliet en acoliet te doen eindigen als aconiet, waarbij dus de etymologie niet meer ter zake doet.

Harde, steenachtige concrementen in de darminhoud, die ons steeds de heer KOPPERLITH uit de *Max Havelaar* te binnen brengen, en die vroeger als kopro- (of copro-)lithen werden aangeduid, mag dus nú beschrijven als coprolieten. Als men niet wil spreken of schrijven: drek- of faeces-steen, scybaloliet, scatoliet, calculus stercorarius, concrementum stercoris, concretio faecaria, stercus glomeratum, glomus stercoris, calculus faecis, induratio faecis of faex indurata. Desnoods zou men kunnen trachten, het vormsel in kwestie te omschrijven als: incrustatio faecis, faex incrustata, pila faecata of zelfs pilula faecis resp. faecata.

Wat echter (nog) niet is toegestaan is het vormen en gebruiken van het — in dit *Tijdschrift* op bl. 285 van de lopende jaargang — voorkomende woord faecoliet, waarbij dus het Griekse lithos (=steen) werd aangehaakt aan het Latijnse faex, faecis. Een handelwijze, die wel is waar méér gezien wordt, doch welbeschouwd als volstrekt ontoelaatbaar moet worden afgekeurd.

Rotterdam, 7 februari 1959

A. G. J. HERMANS

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Nieuwe behuizing voor de wereldgezondheidsorganisatie. — De veelomvattende werkzaamheden van de wereldgezondheidsorganisatie te Genève doen verlangen naar een ruimere huisvesting dan het Palais des Nations kan bieden. Zelfs zoekt reeds een deel van haar afdelingen werkruimte in kantoorgebouwen in de stad. Daar het volkerenpaleis zich niet leent tot verbouwing, is het stichten van een nieuw hoofdkantoor voor de wereldgezondheidsorganisatie aan de orde. Bij een verdere gedachtenwisseling over dit onderwerp zal blijken, dat enkele leden de mogelijkheid van verhuizing naar een ander land in onderzoek willen nemen (*WHO Press*, 28 januari 1959).

Duitsland

Internationale conferentie voor publieke hygiënische voorlichting. — De vierde conferentie van de in 1951 te Parijs gestichte „Union internationale pour l'éducation sanitaire de la population“ zal van 2 tot 9 mei te Düsseldorf worden gehouden. Als hoofdthema zijn aan de orde gesteld: hygiënische opvoeding in het gezin, in de school (taak van onderwijzer, van geneeskundige en van maatschappe-

lijke diensten) en in jeugdgemeenschappen en kampen. Bijzondere vraagstukken betreffen sport, ongevallen en voeding van schoolkinderen en hygiënische opvoeding van lichamelijk en geestelijk gebrekkige kinderen. Op het programma staan tevens tentoonstellingen, filmvertoningen en excursies in aansluiting aan de conferentie. Inlichtingen verstrekt de Bundesausschuss für gesundheitliche Volksbelehrung, Bad Godesberg, Plittersdorfer Strasse 17.

Engeland

„On call to a Nation“. — De British Broadcasting Company vertoonde een documentaire van de tienjarige National Health Service. De televisiekiijker zag artsen en tandartsen in het ziekenhuis, in de éénmanspraktijk en in de groepspraktijk aan het werk, en vernam dan soms hun mening over de dienst. Van de 57 artsen die meewerkten, kwamen er 25 aan het woord. Ten gevolge van de betaling per hoofd waren de artsen in de steden met lange lijsten en korte afstanden, in het algemeen meer tevreden dan plattelandsartsen met korte lijsten en lange afstanden. Een sterke indruk ontving men van de apothekersrekening die de staat jaarlijks moet vereffenen; de achterstand van de ziekenhuisbouw werd met foto's van oude gebouwen en hulpgebouwen geïllustreerd (*Amer. J. med. Ass.*, 27 december 1958, bl. 2296).

Frankrijk

Congres voor gezondheidstechniek. — Het zesde „Congrès-Exposition International des Techniciens de la Santé“ zal van 9 tot 12 juni te Parijs worden gehouden. Als hoofdthema vermeldt het programma: „Les conditions de vie du malade, du blessé, de l'opéré, dans les établissements de soins publics et privés de demain“. Inlichtingen verstrekt het secretariaat: 37 Rue de Montholon, Parijs (9e arr.).

Vereinigde Staten

Raadsman van patiënten. — Het tijdschrift *Time* van 26 januari 1959 (bl. 15) geeft een onwelwillende karakteristiek van een der meest gevreesde advocaten die in California aan artsen het leven moeilijk maken. De jacht op „personal injuries“ als gevolg van medische tekortkomingen, wordt daarginds druk bedreven. Voor de jury boeiend uiteengezet en toegelicht, leidt menig geval tot een hoog bedrag ter vergoeding van geleden schade. Op de foto die het stukje in *Time* illustreert, ziet men de befaamde raadsman, gezeten naast een skelet dat een been mist. Ter gelegenheid van een geding — een eis tot schadevergoeding toe te kennen aan een vrouw die door schuld van de arts haar rechterbeen zou hebben verloren — bracht hij het incomplete beenderstelsel als „demonstrative evidence“ mee naar de rechtszaal, tegelijk met een „grisly, legshaped package“, gewikkeld in slagerspakkpapier, dat gedurende de rechtszitting de jury „in horrified fascination“ geboeid hield. Aan het einde van het pleidooi maakte hij het pak langzaam open en overhandigde de inhoud aan een „startled juror“. „It was an artificial leg of the sort the plaintiff would have to wear for the rest of her life. The jury returned an award of \$ 100.000“.

Woning en volksgezondheid. — Enige onderzoekers van het Department of biostatistics van de Johns Hopkins University hebben een onderzoek ingesteld naar de invloed van de hoedanigheid van de woning op de ziektecijfers. Zij hielden daartoe gedurende anderhalf jaar geneeskundig toezicht op 400 gezinnen die van krotwoningen naar betere woningen waren verhuisd, en vergeleken de uitkomsten met die van 600 vergelijkbare gezinnen aan wier verlangen naar verhuizing nog geen gehoor was gegeven. De verwachtingen van de onderzoekers bleken te hoog gespannen; enig meetbaar verschil kwam niet aan de dag. Was de tijd van observatie te kort, speelden andere factoren hun parten, of deugde